

Global oppvarming – en utfordring til Rotary

Bakgrunn

Klimagruppen ble etablert som en arbeidsgruppe under Assisterende Guvernør for område G i Distrikt 2260 den 14. januar 2009. Inspirasjonen til handling var FN Klimapanelens anbefalinger i 2007, finske guvernørers innspill på Rotary International Institute 2007 hvor RI ble utfordret til å prioritere klimarelaterte prosjekter, og dr Rajendra Pachauris oppfordring på rotary-arrangementet i Oslo i 2008. Med sine 1.2 mill medlemmer i sentrale posisjoner burde Rotary kunne være med å påvirke utviklingen i klimavennlig retning og være med å hindre en utvikling som kan skape mer nød og ramme kommende generasjoner.

Åtte klubber på Nedre Romerike, syv fra Område G og en fra Område H (avklart med AG der) utviklet et målsetningsdokument datert 23. mars 2009. Det fokuserte på holdningsskapende tiltak i nærmiljøet, miljø- og klimaprosjekter på klubbnivå, og støtte til initiativ for klimaprosjekter på RI-nivå. Klubbene ga sin tilslutning til arbeidet i Klimagruppen. Aktuelle prosjekter som Klimagruppen foreslår, gjennomgås i klubbene som vurderer sin deltakelse.

Det ble utarbeidet fire aktivitetsområder.

- Grønt Flagg – bistå skoler og kommuner med å etablere opplegg for gjennomføring av klimarettede prosjekter som kvalifiserer til Grønt Flagg-sertifisering
- Klimakonferanse som samler beslutningstakere i kommuner og fagfolk innen fornybar energi, bygnings- og transportsektoren. Formålet er formidling av kunnskap til nytte for lokalsamfunnet.
- Et solcelleprosjekt som gir strøm til lys og arbeid til avsidesliggende landsbyer.
- Presentere Klimagruppens prosjekter for Distrikt 2260 og medvirke til at det fremmes forslag om klimarettede prosjekter på RI-nivå

Klimagruppen har fulgt hovedlinjene i målsetningsdokumentet frem til i dag og kan vise til mange positive resultater og hederlige omtaler.

Ved utarbeiding av målsettingen for arbeidet fremover må det tas utgangspunkt i dagens situasjon og status for de aktiviteter Klimagruppen er involvert i.

Dagens situasjon

Først en kort status for de fire områdene.

Grønt Flagg-sertifisering er gjennomført i to pilotskoler (Skedsmo og Sørumsund) med svært godt resultat. Klimagruppen har opprettet god kontakt med en rekke fagmiljøer og institusjoner som bistår skolene. Flere skoler deltar nå i nye pilotprosjekter. Kommunene har tatt med Grønt Flagg-sertifisering i sine klimaplaner, og Lørenskog kommune har vedtatt at alle skoler og barnehager skal bli GF-sertifisert. Medlemmer av Klimagruppen deltar i arbeidsgruppen som detaljerer opplegget. Det gjøres forsøk på å få til tilsvarende ordninger i Skedsmo og Sørumsund. I Nittedal arbeides det med å starte opp et pilotprosjekt i en ungdomsskole. Rotary berømmes av presse og kommuner for dette arbeidet som Klimagruppen og flere klubber er sterkt engasjert i.

En **Klimakonferanse** ble gjennomført 9 oktober 2009 med bl.a. deltakelse av ordførere fra fire kommuner, institusjoner og fagfolk fra ulike sektorer. Konferansen ble meget vellykket og

Rotary fikk stor anerkjennelse fra deltakerne og pressen. Flere kommuner benyttet informasjonen i det videre arbeidet med kommuneplanene. Konferansen gikk med overskudd.

Klimagruppen arrangerte så et oppfølgende seminar om lavenergibygging. Det ble gjennomført 17. februar 2011. Her deltok administrasjon og ordførere fra seks kommuner som fikk presentert siste utvikling innen energieffektive bygg fra fremstående fagfolk og entreprenører. Seminaret fikk meget god presse, og ordførerne takket Rotary for å vise samfunnsansvar og for å bidra til å formidle meget nyttig informasjon innen et svært aktuelt tema for kommunene. Seminaret gikk med overskudd fordi flere kommuner, deltakende institusjoner og bedrifter bidro til finansieringen.

Klimagruppen følger nå opp en anbefaling fra seminaret om å etablere et regionalt energirådgivingskontor og kompetansesenter for kommunene. Medlemmene bruker sine mange kontakter og sin kompetanse til å bistå involverte institusjoner og kommuner.

Solcelleprosjektet har støtt på mange vanskeligheter. Det ble utarbeidet avtaler om samarbeid med Kirkens Nødhjelp (KN) om installasjon av solcelleanlegg for 50 husholdninger i Afghanistan, og midler fra Distrikt 2260 ble bevilget. Etter vel ett år måtte forberedelsene avsluttes da rotaryklubbene i Kabul og guvernøren stanset all kommunikasjon med vestlige organisasjoner. KN tilbød så et tilsvarende samarbeid i Rwanda. Det ble etablert kontakt med en rotaryklubb i Kigali og søknad om Matching Grant sendt. Det viste seg at klubben ikke hadde rapportert forrige MG-prosjekt tilfredsstillende. Først etter vel ett år ble dette tilfredsstillende ordnet og RF gjenopptok behandlingen av MG-søknaden. Høsten 2011 byttet KN bemanning for Sentral-Afrika, og KN sentralt besluttet å avslutte sine prosjekter i Rwanda. Da måtte solcelleprosjektet stoppes igjen, men midlene fra distriktet er fortsatt øremerket Klimagruppens solcelleprosjekt.

KN beklaget sterkt at de hadde oversett vår avtale, og de foreslo et samarbeid om solceller i Mali. Vi har samtidig fått tilbud om å bidra til et solcelleprosjekt i Sør-Afrika. Forsøksordningene med RIs Future Vision Plan gjorde at vi ikke kunne bruke våre DDF-midler i Afrika. Nå har vi fått konvertert midlene til frie midler og kan derfor gjennomføre prosjekter.

Promotering av klimaprojekter i **Distrikt 2260 og på RI-nivå** har tatt en litt annen retning enn først tenkt. Den opprinnelige plan var å påvirke de nordiske land til å gå sammen om å fremme forslag om prioritering av klimarelevante prosjekter på Lovrådet 2013. Etter at Finland ga opp sitt fremstøt, og de andre nordiske guvernører ikke tok opp utfordringen ut over spredte forsøk, ble denne tilnærmingen forlatt da fristen for forslag til Lovrådet 2013 løp ut i 2011. Men en del av forarbeidet har gitt resultater og interessante alternative veier videre.

Klimagruppen hadde en enkel stand på Distriktskonferansen i 2010 som bl a var medvirkende til at Klimagruppens leder kom med i Distriktsrådet som Leder for Samfunnsprosjektkomiteen der ønsket var at klimaprojekter skulle promoveres i distriktet. På Distriktskonferansen 2011 hadde gruppen en stand med brosjyrer og et foredrag i plenum. Dette har inspirert innkommende guvernør Jan Eddie Tinlund til å la Distriktskonferansen 2012 handle om Klima og Rotary og til å be gruppen hjelpe til med å lage program. Videre lot Guvernør Wøllo Klimagruppen presentere sin arbeidsform og sine prosjekter for AG-ene for å få flere til å starte lignende grupper.

Klimagruppen deltok i House of Friendship (HoF) på Rotary International Institute 2010 i Aalborg. Innkommende RI-president **Banerjee** viste standen stor interesse og uttalte at Rotary bør ta opp miljø- og klimaprojekter. Han har også sendt gruppen en epost hvor han uttrykker støtte. Han har bl a lansert slagordet **Greening of Rotary**. Gruppen deltok også på RI Institute 2011 på Lillestrøm med stand. Dette førte bl a til kontakt med andre klubber og deltakelse på

Distrikt 2310s konferanse med stand. Flere klubber i Oslo har fått en presentasjon om Klimagruppen og uttalt seg positivt for fremtidig samarbeid.

Foruten omtaler i Rotary Norden og egne brosjyrer, har Klimagruppen laget en egen nettside www.climategroup.no som omtaler gruppens prosjekter. Den eksterne aktiviteten har gjort at Klimagruppen er invitert til å vise sine prosjekter på standen til **Environmental Fellowship of Rotarians (EFR)** på Rotary Convention i Bangkok i mai 2012. Gruppen vil være representert. Klimagruppen er også invitert til å danne en Rotarian Action Group (**RAG**) on Climate Awareness el. Det må vurderes senere.

Manges oppfatning av klimaendringene har endret seg. Da klimagruppen ble dannet i 2009, var det en allmenn oppslutning om FN Klimapanelens anbefalinger om reduksjon av utslipp av klimagasser. Klimagruppen kunne konsentrere seg om å gi informasjon om hensiktsmessige løsninger. Klimaskeptikerne har i de senere år klart å skape forvirring og tvil om de vitenskapelige resultater og forskningsmiljøenes integritet. Media har latt skeptikerne slippe til i spaltene uten at de kritisk har undersøkt kildene til deres påstander. Det finnes seriøse forskere som mener at mulige temperaturendringer i hovedsak skyldes naturlige svingninger i klimaet, men langt over 90% av forskerne som arbeider med klimaspørsmål og publiserer i anerkjente vitenskapelige tidsskrifter med fagfellekontroll, mener at jordens temperaturøkning er reell og i det vesentlige forårsaket av menneskelig virksomhet. I en prisbelønnet bok «Merchants of Doubt» fremlegger vitenskapshistorikeren Naomi Oreskes resultatene fra fem års granskning av hvilke miljøer som genererer påstandene og de metodene som bruker for å sverte klimaforskere. Mye av virksomheten har vært finansiert av bl a kull- og oljesektoren og visse liberalistiske politiske miljøer som frykter reguleringer. I hovedsak er utspillene generert av de samme miljøene som skapte tvil om bl a faren ved røyking og reduksjonen av ozonlaget.

Det er **Klimagruppens mening** at det ikke er riktig å gamble på at størsteparten av den seriøse klimaforskningen tar feil selv om det fortsatt er usikkerheter knyttet til resultatene. Har de rett i sine prediksjoner vil «business as usual» kunne gi alvorlige følger for millioner av mennesker, spesielt i den tredje verden. Skulle det vise seg at modellene er for pessimistiske, vil en overgang til fornybare energikilder uansett gi mange fordeler med mindre forurensning i byområder som allerede i dag har et problem. Og like viktig, olje og gass er en begrenset ressurs som ikke kan dekke stadig flere menneskers behov for øket levestandard ut dette hundreåret. Man kan ikke vente til det blir mangel på olje og gass før man innfører et nytt energiregime. Det tar flere tiår å konvertere. Det gir også en grunn til å starte nå. Økonomer som Sir Nicholas Stern påviste i sin rapport til den britiske regjering, at det vil koste bare et par prosent av BNP å gå over til fornybare energikilder, så det er økonomisk overkommelig. Venter man med tiltak kan kostnadene bli det mangedoblede. Klimagruppen bør derfor også være med på å formidle pålitelig informasjon fra anerkjente klimaforskningsmiljøer for å bidra til å demme opp for villedende informasjon om klimautviklingen og dens årsaker.

Målsetning for Romerike klimagrupperes videre arbeid.

Sammen med klubbene er Romerike klimagruppe i ferd med å gjennomføre en rekke prosjekter og aktiviteter. Det ville være uheldig å avslutte denne virksomheten nå. Innen de omtalte aktivitetsområdene vil vi i den neste toårsperioden anbefale følgende målsetninger.

Grønt flagg.

Bistå pilotskoler og kommuner med å etablere permanente ordninger. Målet er at flest mulig kommuner overtar ansvaret for Grønt Flagg. Klimagruppen vil også bistå med å bringe inn

miljøer som kan ta på seg en koordinerende og veiledende rolle overfor kommunene der det er ønskelig. I pilotfasen kan det være behov for en mindre finansiell støtte fra klubbene til gjennomføringen av GF-sertifiseringen. Det forventes at noe av aktiviteten sluttføres i perioden.

Konferanser og seminarer med oppfølging

Klimagruppen fortsetter å bistå med å etablere et regionalt kompetansesenter for lavenergi-bygg og energieffektiv byutvikling som en oppfølging av seminaret 17. februar 2011. Gruppen deltar i utredningen av et Energirådgivningskontor for Akershus.

Klimagruppen vil være sentral i utforming og gjennomføringen av Distriktskonferansen 15-16 sep 2012 som har som hovedtema klima og Rotary.

Det tas sikte på å arrangere et Intercitymøte med vekt på å informere lokalmiljøet om resultatene fra den vitenskapsbaserte klimaforskningen.

En konferanse om energieffektive lokalsamfunn og klimavennlig transport på Romerike vurderes for eventuell gjennomføring senere. Andre tema kan også dukke opp.

Solcelleprosjekt. Klimagruppen har gjenopptatt kontakten med Kirkens Nødhjelp (KN) som er meget interessert i et samarbeid i Mali. Det innhentes nå (feb 2012) et tilbud på solcelleanlegg til 50 husholdninger i Timbaktu-provinsen etter samme mal som tidligere. Et forslag vil bli lagt frem for klubbene våren 2012, og klubbene vil bli bedt om å bidra med de midler som tidligere var allokert til solcelleprosjektet i Afrika. Skulle det oppstå problemer med å gjennomføre prosjektet i Mali vil tilbudet på et tilsvarende prosjekt i Sør-Afrika bli vurdert.

Bidra til at flere klubber utvikler klimaprojekter

Med distriktets positive holdning til Klimagruppens arbeidsform og prosjekter bør det være mulig å danne flere klimagrupper. Klimagruppen kan bli bedt om å hjelpe til med informasjon og erfaring. Skulle det dannes flere klimagrupper i distriktet vil det være naturlig at det er Distriktsrådet som koordinerer informasjons- og erfaringsutveksling.

Klimagruppen er også åpen for å ta opp noen naboklubber. I januar 2012 ble Kløfta RK tatt opp som det niende medlem av Klimagruppen.

Klimagruppen vil fortsette å informere andre klubber og rotaryorganer om vår arbeidsform og prosjektportefølje. Gjennom HoF stands, artikler og gruppens nettside/blogg vil Klimagruppen oppfordre Rotary til å prioritere klimaprojekter og inspirere klubber også i andre distrikter til å samarbeide om slike prosjekter.

Skulle interessen for klimaprojekter i Rotary vokse, kan det være ønskelig at det under EFR dannes en Rotarian Action Group (RAG) som bistår klubber med råd og midler til gjennomføring av større prosjekter. Romerike Klimagruppe vil være positiv til at en slik gruppe dannes, men kan neppe ta ansvaret for at en RAG etableres.

Annet

Klimagruppen er åpen til å vurdere andre prosjekter som faller innenfor gruppens hovedinnretning forutsatt at det er tilstrekkelig kapasitet til det eller andre aktiviteter fases ut. Alle forslag til nye prosjekter vil bli forelagt klubbene for deres tilslutning.